

Kommunstyrelsen

**Uppföljning av budget 2005 – Tertialrapport 1 – Delårsbokslut
per den 30 april 2005 med helårsprognos jämfört med budget**

**Stadsdelsnämnd Skarpnäck: Hemställan om extra medel för Judiska
servicehuset (dnr 327-1587/2005)**

**Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta: Tensta som kulturarena
Boutställningen 2006 (dnr 328-1561/2005)**

**Socialtjänstnämnden: Förslag till inriktning på arbete för att motverka
öppna drogmarknader i Stockholm – ansökan om projektmedel (dnr 325-
1810/2005)**

**Södra Fot, Södra folkliga teatern: Ansökan om medel för hyra av
Teaterhuset i Skarpnäck (dnr 328-1966/2005)**

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande (specifikation till beslutsklämmor se
bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande)

1. Redovisningen av delårsrapport 1 2005 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 21,7 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2005 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 5,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2005 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 35,6 mnkr. Finansieringen sker genom att om disponera för ändamålet avsätta medel under *Kommunfullmäktige m.m.* i 2005 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 138,7 mnkr. Finansieringen sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsätta medel.

6. Fastighets- och saluhallsnämnden medges budgetjustering för minskade kostnader för internränta med 3,5 mnkr. Reglering sker inom Finansförvaltningen.
7. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 660,2 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
8. Skarpnäck stadsdelsnämnd har i särskilt ärende (dnr 327-1587/2005) begärt medel om 3,1 mnkr för Judiska servicehuset. Nämndens begäran avslås.
9. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har i särskilt ärende (dnr 328-1561/2005) begärt medel med 2,0 mnkr för kostnader för tema 2 i boutställningen Tensta Bo 2006. Nämndens begäran avslås och nämnden uppmanas istället att se över finansieringen inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.
10. Fastighets- och saluhallsnämnden medges ökade investeringsutgifter med 30,5 mnkr för barnstugor. Finansiering sker genom ett ökat finansieringsbeting under finansförvaltningen.
11. Vantör stadsdelsnämnds begäran om avvecklande av resultatenhet för familjedaghem godkänns.
12. Spånga-Tensta stadsdelsnämnds begäran om avveckling av resultatenheten Elinsborgsskolan godkänns.
13. De nämnder som uppvisar underskott uppmanas att vidta åtgärder för att eliminera dessa.

Bosse Sundling
Stadsdirektör

Inger Båvner
Bitr. stadsdirektör

Anders Carstorp
Ekonomidirektör

Bilagor

Bilaga 1	Nämndernas redovisning av prognos på årsutfall och stadsledningskontorets synpunkter
Bilaga 2	Specifikation till beslutsklämmor
Bilaga 3	Resultatbudget och investeringsplan samt sammanställning av nämndernas budgetavvikelser, nettokostnader och nettoutgifter
Bilaga 4	Förvaltningschefen har ordet

Tjänsteutlåtandet med bilagor återfinns på budgetstabens hemsida
<http://info.stockholm.se/slk/budgetstaben/index.htm>

SAMMANFATTNING.....	5
ÄRENDET	6
Ta ansvar för ekonomin	6
Delårsbokslut per den 30 april 2005	6
Periodens resultat	6
Verksamhetens nettokostnader.....	7
Kompetensfonden	8
Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos	8
Nämndernas resultat.....	9
Finansiering.....	10
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	10
Statsbidrag.....	10
Finansnetto	11
Pensionsåtaganden	11
Finansieringsutveckling	11
Investeringar.....	13
Försäljningsinkomster	13
Stadens bolag	14
Budgetjusteringar	14
Central medelsreserv.....	14
Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m..	15
Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel.....	16
Omslutningsförändringar	16
Resultatöverföring.....	16
Överföring av resultatenheternas resultat från 2004 till 2005.....	17
Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2006.....	17
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	17
Ge alla barn och unga en bra start i livet.....	17
Minska barngruppernas storlek.....	17
Förändring.....	18
Barnomsorgsgarantin	19
Ökad livskvalitet för de äldre.....	19
Äldres deltagande i den egna planeringen	19
Förbättringar för personer med funktionshinder.....	20
Utbyggnad av gruppboheter inom omsorg om personer med funktionshinder	20
Medarbetarna	20
Kompetensförsörjning.....	20
Arbetsbudsprojekt.....	20
Delaktighet och inflytande	20
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	21
Bostäder som alla kan efterfråga.....	21
Planering för 20 000 nya lägenheter	21
Påbörjade lägenheter	21
Boendekostnader	21
Begränsa förseningar.....	22
Ett hållbart trafiksystem	22
Utveckling av trafiksystemet	22
Arbetet med vinterväghållning.....	22
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	22

Agenda 21	22
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	23
Insyn och deltagande i de demokratiska processerna	23
Minskat behov av ekonomiskt bistånd.....	23
Konsumentverksamheten	24
Stadsdelsförnyelsen.....	25
Övriga redovisningar.....	26
Brukarinflytande	26

SAMMANFATTNING

Utfallet för perioden innebär ett positivt resultat om 487 mnkr vilket är en förbättring av resultatet jämfört med motsvarande period år 2004 med 346 mnkr. Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 8 782 mnkr, vilket innebär en marginell ökning med 0,4 %.

Helårsprognosen visar ett underskott för staden med 89,6 mnkr jämfört med budget. Detta är en förbättring med 451,5 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 2004 och en försämring med 91,8 mnkr jämfört med utfallet i verksamhetsberättelse för 2004. Nämnderna redovisar ett prognostiserat nettounderskott om 115,0 mnkr för driftverksamheten efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Detta är en förbättring med 165,3 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 2004 och en försämring med 234,3 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2004.

Resultatenheternas nettoöverskott som fördes över till 2005 uppgick till 150,8 mnkr. Stadens nämnder beräknar att föra över ett nettoöverskott med 55,3 mnkr till 2006. Efter överföring av resultatenheternas resultat redovisar staden ett nettoöverskott med 5,9 mnkr.

De nämnder som prognosticerar underskott måste ta ansvar för ekonomin genom att snarast vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå ett resultat inom fastställd budget. Annars finns en betydande risk för att staden går in i 2006 med ett underskott, vilket får negativa konsekvenser för budgetutrymmet åren 2006 och 2007.

Det finns all anledning för nämnderna att rikta uppmärksamheten framåt i tiden. De kostnadsnivåer som upparbetas under 2005 kommer att vara svårhanterliga budgetåret 2006. Verksamheter med underskott måste intensifiera pågående arbete med systematisk prövning av insatser och uppföljning av beslut samt vid behov ompröva sina generella åtaganden.

Den genomsnittliga barngruppen i staden består nu av 16,1 barn, en minskning med 0,8 barn sedan tertialrapport 1 för 2003, som är den första mätning som gjordes av måluppfyllelsen. Barnomsorgsgarantin har hittills i år kunnat uppfyllas av de flesta stadsdelsnämnder.

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett underskott med 58,0 mnkr jämfört med budget. Flertalet stadsdelsnämnder rapporterar om ett ökat antal biståndstagare under 2005. Ökningen förklaras bl.a. av situationen på arbetsmarknaden och övriga socialförsäkringssystem.

Under det första tertialet fattades beslut om markanvisningar för byggande av 1 800 lägenheter, vilket innebär att det totalt har antagits 19 700 markanvisningar mellan 1 januari 2003 och 30 april 2005. Under årets första kvartal påbörjades byggande av 948 lägenheter, vilket innebär att det totalt har påbörjats 5 653 bostäder mellan 1 januari 2003 och 30 april 2005. Av de påbörjade bostäderna under årets första kvartal är 45 % hyresrätter. De kommunala bostadsföretagen svarade för 38 % av de påbörjade lägenheterna.

Arbetet med förberedelser inför införandet av miljöavgifter/trängselskatt fortgår. Stockholmsförsöket inleds i augusti 2005 med SL:s stora kollektivtrafiksatsning och miljöavgifter kommer att tas ut mellan den 3 januari och den 31 juli 2006.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 122,2 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten och med 3,5 mnkr för minskade kostnader för internränta. Medlen finansieras genom att ta i anspråk avsatta medel i tidigare års bokslut med 138,7 mnkr för stimulansbidrag till bl.a. äldreboenden och för ny- och ombyggnad av gruppboenden för fysiskt och psykiskt funktionshindrade samt förskolor. För minskade nettokostnader för driftverksamheten tillförs central medelsreserv 21,7 mnkr och minskade kostnader för internränta med 3,5 mnkr regleras mot finansförvaltningen. Därutöver har omfördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. skett med 35,6 mnkr.

ÄRENDET

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av budget 2005 ska stadens nämnder upprätta årets första delårsbokslut per den 30 april med helårsprognos jämfört med budget och senast den 23 maj 2005 inlämna denna till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Ta ansvar för ekonomin

Delårsbokslut per den 30 april 2005

Periodens resultat

Utfallet för årets första tertial innebär ett positivt resultat om 487 mnkr. Detta är en förbättring av resultatet för motsvarande period år 2004 med 346 mnkr.

Delårsresultatet har tagits fram för perioden 1 januari till 30 april 2005. Resultatet är en sammanställning av samtliga nämnders utfall för externa intäkter och kostnader för perioden, där interna intäkter och kostnader har eliminerats i sammanställningen. Någon helårsprognos för det ekonomiska utfallet kan ej baseras på periodens resultaträkning.

Periodiseringar har gjorts på en övergripande nivå utifrån stadsledningskontorets anvisningar på samma sätt som för år 2004. Detta medför möjligheter till övergripande jämförelser mellan åren. För år 2005 redovisas dock inga kostnader för upplupna semesterlöner på grund av stor osäkerhet i dessa beräkningar. Detta medför att periodens utfall förbättrats i jämförelse med år 2004. I tertialrapporten redovisas endast resultaträkning. I årets andra tertialrapport, som upprättas per den 31 augusti, kommer fullständiga resultat- och balansräkning, inklusive periodiseringar, att redovisas.

Resultaträkning tertial 1 (mnkr)

	2004	2005
Intäkter	2 518,3	2 816,4
Kostnader	-11 123,1	-11 462,0
Avskrivningar	- 140,3	- 136,3
Verksamhetens nettokostnader	-8 745,1	-8 781,9
Skatteintäkter	7 202,4	8 643,5
Generella statsbidrag och utjämning	928,8	-152,6
Finansiella intäkter	1 199,8	1 074,5
Finansiella kostnader	-439,8	-296,8
Resultat före extraordinära poster	146,1	486,7
Extraordinära intäkter	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	-0,0	-0,0
Resultat	146,1	486,7

Förändring av kostnader och intäkter i tertial 1

	2005	2004	2003
Verksamhetens nettokostnad	8 782	8 745	8 386
Skatteintäkter mm	8 491	8 131	8 096
Finansnetto	778	760	1 000
Resultat	487	146	710

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 8 782 mnkr vilket motsvarar 103 % av stadens totala skatteintäkter inklusive statsbidrag och utjämning. I jämförelse med föregående år har verksamhetens nettokostnader endast ökat marginellt med 0,4 %. Förbättringen av resultatet är i linje med resultatet i ekonomisk månadsrapport för april 2005 som presenteras för kommunstyrelsens ekonomiutskott.

I ökningen av nettokostnader noteras en ökning av personalkostnader gentemot år 2004 om ca 3,4 % medan stadens kostnader för entreprenader och köp av verksamhet har minskat med ca 1 %. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd uppgår för perioden till ca 365 mnkr, vilket är ca 4 mnkr lägre relativt samma period föregående år.

För ökade personalkostnader till följd av avtalsenliga löneökningar har endast periodiseringar gjorts utifrån kända avtal. Ökade personalkostnader till följd

av löneökningar fr.o.m. 1 april 2004 kommer främst att belasta resultatet för årets resterande månader. Årets löneavtal är i huvudsak ännu ej klara.

Avskrivningar av anläggningstillgångar belastar periodens resultat med 136,3 mnkr.

För perioden redovisas inga extraordinära kostnader eller intäkter.

Kompetensfonden

För första tertialet 2005 uppgår kostnaderna för kompetensfonden till 175 mnkr. Prognosen för helår uppgår till 920 mnkr. Antalet beviljade och egeninitierade projekt uppgår t.o.m. april till ca 350 st. Under första tertialet 2005 har finansiering av projekt beslutats till ett sammanlagt belopp av 221 mnkr. Sammantaget har ca 1 640 mnkr av fondens medel intecknats för beslutade och pågående projekt och uppdrag. Fonden har ett antal uppdrag från KF, bl.a. utbildning av vårdbiträden inom äldreomsorgen och vårdare inom omsorgen av funktionshindrade. Dessa uppdrag löper kontinuerligt.

Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos

I budget för år 2005 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten. Ökade kostnader inom något område innebär att nämnden får rymma dessa inom sin budget genom sänkta kostnader inom annat område. Nämnderna ska kontinuerligt arbeta med att effektivisera, förbättra och utveckla verksamheterna såväl ekonomiskt som kvalitetsmässigt. Det är viktigt att nämnderna snarast och konsekvent beslutar om åtgärder för att därigenom på ett tidigt stadium motverka en negativ utveckling.

Prognosen visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett underskott jämfört med budget om 89,6 mnkr efter skatter och finansiella poster m.m. Detta är en förbättring med 451,5 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 2004 och en försämring med 91,8 mnkr jämfört med utfallet i verksamhetsberättelse för 2004. Efter överföring av resultatenheternas resultat redovisar staden ett nettoöverskott med 5,9 mnkr. I prognosen för 2005 ingår inte kostnader inom ramen för Kompetensfonden. Dessa kostnader beräknas till ca 920 mnkr för 2005 och finansieras genom ianspråkstagande av eget kapital i samband med bokslut för 2005.

Prognosens avvikelser mot budget består i huvudsak av följande:

Avvikelser Budget - prognos helårsutfall mnkr	T1 2005	T1 2004	VB 2004
Stadsdelsnämnderna			
Nämndernas verksamhet	-84,0	-161,6	-7,5
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-53,3	-183,4	-220,7
Övriga nämnder	16,1	-135,9	89,9
Avskrivningar	6,2	61,7	58,6
Central medelsreserv			
Prestationer	0,0	70,0	127,0
Oförutsedda behov	0,0	70,0	132,2
Pensionsåtaganden	0,0	-1,1	-2,3
Jämförelsestörande poster m.m.			18,8
Koncerneliminering			-76,7
Verksamhetens nettokostnader	-115,0	-280,3	119,3
Skatter och statsbidrag	24,7	-684,8	-500,6
Finansnetto	0,0	424,0	112,8
Disposition av avsatta medel	0,7	0,0	85,9
Avsättningar	0,0	0,0	-60,3
Summa finansiering	25,4	-260,8	-362,2
Förändring av redovisat eget kapital	-89,6	-541,1	-242,9
Kompetensfonden			307,6
Stadsdelsförnyelsen			23,6
Realisationsvinster			-86,1
Resultat enligt balanskravet	-89,6	-541,1	2,2

Nämndernas resultat

Nämnderna redovisar ett prognostiserat nettounderskott om 115,0 mnkr för driftverksamheten efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Detta är en försämring med 234,3 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2004 och en förbättring med 165,3 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 2004. Efter överföring av resultatenheternas resultat uppgår nettounderskottet till 19,5 mnkr.

Stadsdelsnämnderna redovisar ett sammantaget nettounderskott om 137,3 mnkr, vilket innebär en förbättring med 90,9 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2004 och med 207,7 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 2004. Redovisade underskott avser högre nettokostnader än budget för stadsdelsnämnderna inom de flesta verksamhetsområden. Efter överföring av resultatenheternas resultat uppgår nettounderskottet till 58,4 mnkr.

Stadsledningskontoret ser positivt på att flera nämnder har förbättrat sina resultat. Det är emellertid bekymmersamt att främst stadsdelsnämnderna

prognostiserar underskott för anslag 2. Av nämnderna beslutade effektiviseringar har på många håll inte varit tillräckliga och har inte fått avsedd effekt. Det är också troligt att nämndernas prognoser har påverkats av den osäkra situationen på arbetsmarknaden. Stadsledningskontoret förutsätter att de nämnder som uppvisar underskott vidtar nödvändiga åtgärder för att uppnå ett resultat inom fastställd budget.

Det finns anledning för nämnderna att rikta uppmärksamheten framåt i tiden. De kostnadsnivåer som upparbetas under 2005 kommer vara svårhanterliga budgetåret 2006.

Verksamheter med underskott måste intensifiera pågående arbete med systematisk prövning av insatser och uppföljning av beslut samt vid behov ompröva sina generella åtaganden.

Finansiering

Stockholms stads finansiering av verksamhetens nettokostnader består huvudsakligen av skatteintäkter, statsbidrag och finansiella intäkter.

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

Intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 8 490,9 mnkr för perioden januari till april, vilket är en ökning med 4,2 % jämfört med år 2004. Kostnader för utjämningsavgiften för LSS är under perioden 30 mnkr lägre jämfört med budget.

Skatter och utjämning

Skatteintäkterna för 2005 beräknas bli ca 122 mnkr högre än vad som angavs i budgeten. I dessa intäkter ingår även debiteringen av begravningsavgifterna. Skatteunderlaget för år 2005 förväntas bli lägre än det som följer av regeringens fastställda uppräkningsfaktorer. Detta medför att en negativ slutavräkning prognosticeras med 142 mnkr. Därutöver tillkommer effekter av utjämningsystemet som totalt beräknas ge staden ca 40 mnkr mindre än budgeterat för 2005.

I enlighet med de redovisningsprinciper som staden använder kommer prognostiserad slutavräkning för kommunalskatt för år 2005 att beräknas och periodiseras i samband med bokslut. Förändringar från prognosen för 2004 års slutavräkning kommer att belasta 2005 års resultat.

Sammantaget beräknas stadens skatteintäkter inkl. slutavräkningen och utjämning, bli ca 60 mnkr lägre än vad som angavs i budgeten för år 2005.

Statsbidrag

Statsbidragen beräknas ligga i nivå med vad som angivits i budget.

Kommunal utjämning inkl. LSS

Den mellankommunala utjämningen avser bidrag för att täcka kostnaderna för framför allt den LSS-verksamhet som kommunerna övertagit från landstingen. Syftet är att fördela kostnader för ökad verksamhet i en kommun till samtliga länets kommuner. Den senaste prognosen visar att Stockholms stads avgift till

den mellankommunala utjämnings 2005, blir ca 84,3 mnkr lägre än budgeterat.

Begravningsavgift och avsättning till begravningsfond

Intäkterna från begravningsavgiften beräknas uppgå till 99,4 mnkr, vilket understiger prognostiserade nettokostnader med 22,5 mnkr. Underskottet kan inte täckas av annan kommunal verksamhet utan kommer att disponeras ur begravningsfonden i samband med stadens bokslut.

Renhållningsnämnden

Nämnden prognostiserar ett överskott med 22,4 mnkr jämfört med budget. Överskott kan inte användas för annan kommunal verksamhet utan kommer att avsättas i samband med stadens bokslut.

Finansnetto

Periodens räntenetto uppgår till 180 mnkr, vilket är i linje med förväntat resultat. Resultat är endast marginellt förändrat jämfört med motsvarande resultat för det första tertialet 2004. Prognosen för räntenettet uppgår till 500 mnkr för 2005 medan utdelningen från koncernbolagen bedöms uppgå till 600 mnkr, vilket är samma nivå som budgeterat.

Finansiell nettofordran

Stadens finansiella nettofordran förväntades i enlighet med budgeten för 2005 uppgå till 10 167 mnkr vid årets slut. Prognosen för 2005 är nu att stadens finansiella nettofordran förväntas öka något jämfört med budget och vid 2005 års utgång uppgå till 10 300 mnkr.

Pensionsåtaganden

Kostnaderna för pensionsåtaganden inkl. pensionsskatt bedöms öka jämfört med budget, men ökningen motverkas av att de externa kostnaderna för arbetsgivaravgifter beräknas bli lägre än budget.

Finansieringsutveckling

I budget för år 2004 angavs att vissa faktorer med stor påverkan på stadens intäkter var av särskilt intresse att följa upp under året. I avsnittet nedan görs en avstämning av dessa faktorer.

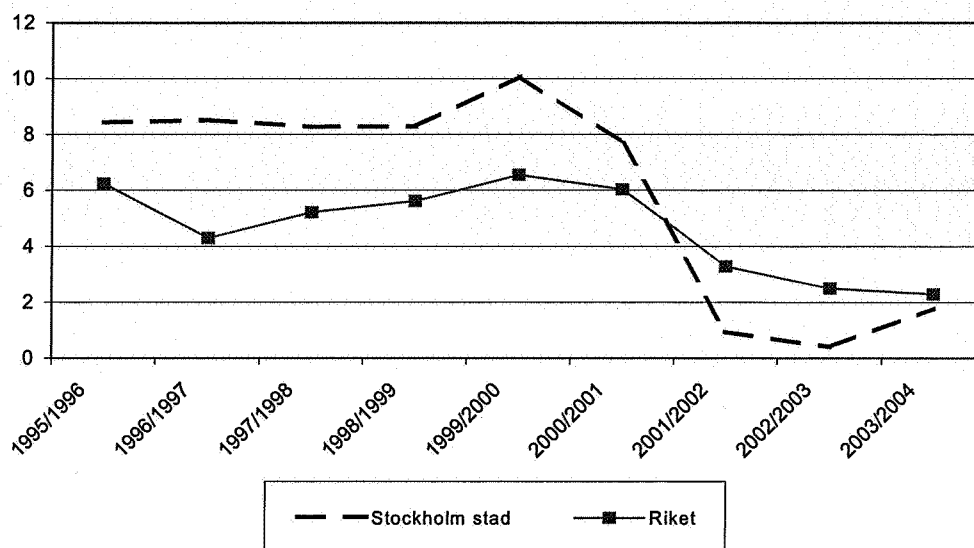
Lönesummeutvecklingen för stadens invånare

Stockholms stads intäkter består till stora delar av skatteintäkter. Storleken på dessa bestäms av invånarnas beskattningsbara förvärvsinkomster, dvs. i huvudsak lönesummor inkl. förmåner, transfereringsinkomster (sjukpenning, arbetslöshetsersättning, pensioner m.m.) och inkomst av näringsverksamhet. Lönesumman bestäms i sin tur huvudsakligen av utvecklingen av sysselsättningen och timlöneökningarna. Tillväxttakten i lönesumman låg under andra halvan av 1990-talet ständigt två-tre procentenheter högre i Stockholm jämfört med riksgenomsnittet. Sedan 2001 har tillväxttakten minskat och under senare år har lönesumman ökat betydligt långsammare i Stockholm än i övriga riket vilket framgår av diagrammet nedan.

Lönesummestatistiken för fjärde kvartalet 2004 visar dock att stadens utveckling förstärkts. I staden ökade lönesummorna med 3,2 % jämfört med

samma kvartal 2003. Motsvarande förändring i riket var en ökning på 2,9 %. Detta indikerar att återhämtningen i Stockholm kan gå fortare än i riket.

Lönesummor, årlig procentuell förändring

Källa: Kontrolluppgiftsregistret SCB/USK

Sysselsättningsutvecklingen

Antalet sysselsatta har minskat i såväl riket som staden sedan år 2001. Under 2004 vände dock utvecklingen i staden medan sysselsättningsminskningen i riket fortsatte. Antalet sysselsatta enligt SCB:s arbetskraftsundersökning AKU var i Stockholm 397 000 år 2004 (årsgenomsnitt), vilket motsvarade en sysselsättningsintensitet på 77,5 %. I riket var motsvarande tal 73,4 %.

Andelen arbetslösa har ökat snabbare i Stockholm än i riket under 2000-talet fram till och med år 2003. År 2004 vände dock utvecklingen i Stockholm och arbetslösheten sjönk något, medan den fortsatte att öka i riket. Denna utveckling har fortsatt under 2005. Under det första kvartalet 2005 uppgick den öppna arbetslösheten i Stockholms stad till 4,1 % av arbetskraften, att jämföra med 5,5 % under samma period förra året, enligt SCB:s AKU-undersökningar.

Andelen arbetslösa

	Kv 1 2004	Kv 1 2005
Staden	5,5 %	4,1 %
Riket	5,9 %	5,6 %

Prognoser från Länsarbetsnämnden pekar på en återhämtning på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen. Återhämtningen går dock långsamt. Antalet varsel är i stort sett oförändrat men antalet anmälda lediga platser ökar.

Under året har flera konjunkturrapporter, baserade på 2004 års utveckling, visat på en vändning till en bättre utveckling för Stockholmsregionen, exempelvis Handelskammarens konjunkturbarometer för Stockholms län. Framförallt går tjänstesektorn som är basen i Stockholms ekonomi bra. Trots

den positiva utvecklingen nyanställer dock inte stockholmsföretagen som förväntat.

Investeringar

Prognosen för nämndernas samlade nettoinvesteringsutgifter under 2005 uppgår till 2 837,6 mnkr efter stadsledningskontorets korrigering. Detta innebär lägre nettoutgifter med 4,9 mnkr jämfört med investeringsplanen i budget 2005 efter tillstyrkta budgetjusteringar med 30,5 mnkr. Därutöver finns 145,6 mnkr i centraltredovisade investeringsmedel. Totalt visar prognosen en positiv avvikelse jämfört med investeringsplanen med 150,5 mnkr.

Budgetavvikelserna för tidigare år har visat överskott, bl.a. genom tidsförskjutningar, men fr.o.m. 2004 finns ett trendbrott då gatu- och fastighetsnämnden redovisat underskott mot investeringsplanen. Det finns därför anledning att noga följa utvecklingen av stadens investeringar så att det inte uppstår en negativ avvikelse mot investeringsplanen samt stegrade drift- och kapitaltjänstkostnader.

Gatu- och fastighetsnämndens prognos visar nettoinvesteringsutgifter om 2 177 mnkr, vilket innebär ökade nettoutgifter om 250 mnkr i förhållande till investeringsplanen.¹

Utgifterna beräknas bli 416,9 mnkr högre än investeringsplanen i budget 2005. Avvikelsen beror bl.a. på fördyringar av vissa projekt (38,9 mnkr) och att nya projekt tillkommit (215,0 mnkr). Härutöver har utgifterna ökat av andra skäl (totalt 409,8 mnkr) för flera projekt, varav den största avvikelsen (258 mnkr) gäller Hjorthagen/Värtan, där avtal träffats med AB Fortum Värme om kraftledningstunnel. För andra projekt beräknas utgifterna minska (248 mnkr) på grund av förskjutning i tiden.

Investeringsinkomsterna beräknas öka med 166,9 mnkr jämfört med investeringsplanen, bl.a. beroende på förskjutna inkomster för kv. Lyftkranen (23 mnkr), ökade inkomster för kv. Kojan (41 mnkr).

Idrottsnämndens prognos visar nettoinvesteringsutgifter med 234,6 mnkr, vilket innebär 136,9 mnkr lägre nettoutgifter jämfört med investeringsplanen. Avvikelsen beror i huvudsak på förseningar avseende upprustning av af Chapman (67,5 mnkr), nybyggnation av idrottshall i Skanstull (34,5 mnkr) och Sättra ridanläggning (42,0 mnkr) samt etapp 1 av anläggning av konstgräsplaner (21,6 mnkr).

Försäljningsinkomster

Stadens försäljningsbeting om 500 mnkr för 2005 finns under Gatu- och fastighetsnämnden. Nämnden bedömer att betinget kommer att uppnås under året. Därutöver visar fastighets- och saluhallsnämndens prognos

¹ Gatu- och fastighetsnämnden uppdelas fr.o.m. den 1 maj 2005 i en marknämnd och en trafiknämnd. I denna tertialrapport redovisas dock en samlad prognos för hela året utan någon uppdelning.

försäljningsinkomster med 806,5 mnkr. Totalt visar prognosen för 2005 försäljningsinkomster med 1 306,5 mnkr.

Fastighets- och saluhallsnämnden redovisar i tertialrapporten försäljning av fastigheter under 2005 som beräknas uppgå till 71,8 mnkr. Försäljningarna beräknas ge realisationsvinster om ca 16 mnkr. Till SISAB överfördes per den 31 mars 2005 friliggande barnstugor till det bokförda värdet 686,6 mnkr. Nämnden räknar med att överföringar av äldreboenden till FB Servicehus AB och kulturfastigheter till AB Stadsholmen kommer att genomföras under året.

Stadens bolag

Utfallet första tertialet 2005 för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger i nivå med budget och inga avvikelser av väsentlig betydelse finns att rapportera. Prognosen för helåret 2005 visar också ett resultat som i stort ligger i nivå med budget.

Budgetjusteringar

Under år 2005 finns inga extra resurser avsatta för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationer och omstrukturering. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 122,2 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten och för minskade kostnader för internränta med 3,5 mnkr. Medlen finansieras genom att ta i anspråk avsatta medel i tidigare års bokslut med 138,7 mnkr för stimulansbidrag till bl.a. äldreboenden och för ny- och ombyggnad av gruppboenden för fysiskt och psykiskt funktionshindrade samt förskolor. För minskade nettokostnader tillförs central medelsreserv 21,7 mnkr och minskade kostnader för internränta med 3,5 mnkr regleras mot finansförvaltningen. Därutöver har omfördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. skett med 35,6 mnkr. Budgetjusteringarna framgår av bilaga 2.

Central medelsreserv

Sommarkoloniverksamhet

Under åren 2000-2004 har stadsdelsnämnderna tilldelats extra medel för sommarkoloniverksamhet. Stadsdelsnämnderna tillförs totalt 5,0 mnkr extra avseende sommarkoloniverksamhet även under år 2005. Stadsledningskontoret föreslår att 2,3 mnkr fördelas som budgetjustering till nio stadsdelsnämnder i denna tertialrapport. Resterande medel om 2,7 mnkr rekvideras av respektive stadsdelsnämnd. Fördelningen framgår av bilaga 2. Stadsdelsnämnderna ska i bokslut/verksamhetsberättelse 2005 redovisa hur medlen använts.

Feriearbeten

I central medelsreserv har 10,0 mnkr reserverats för feriearbeten för ungdomar. Staden erhåller även statliga medel från länsarbetsnämnden för att skapa feriearbeten, för år 2005 erhålls 3,1 mnkr. Kommunstyrelsen beslutade 31 mars 2004 att erbjuda ungdomar i åldern 15-18 år feriearbete samt att anta riktlinjer för hur medlen ska fördelas till stadsdelsnämnderna och kyrkogårdsnämnden. Stadsledningskontoret föreslår att medlen fördelas efter samma principer i år. De kommunala medlen föreslås fördelas som

budgetjustering till alla stadsdelsnämnder i denna tertialrapport. Nämnderna ska i bokslut/verksamhetsberättelse 2005 redovisa hur medlen använts. Statliga medel för feriearbeten får stadsdelsnämnderna samt kyrkogårdsnämnden själva rekvirera från länsarbetsnämnden efter stadsledningskontorets fördelning. Fördelningen av de kommunala respektive statliga medlen framgår av bilaga 3.

Mottagande av lärarkandidater i stadens skolverksamheter

I tertialrapport 1 har stadsledningskontoret inhämtat information från nämnderna om antalet lärarkandidater i stadens skolverksamheter under vårterminen. Motsvarande uppgifter kommer att inhämtas för höstterminen i tertialrapport 2. Stadsledningskontoret återkommer i tertialrapport 2 med förslag till finansiering.

Nya verksamheter för hemlösa

I den centrala medelsreserven finns medel reserverade för boenden och dagverksamhet för hemlösa. Stadsdelsnämnderna Östermalm, Maria-Gamla stan, Katarina-Sofia och Enskede-Årsta tillsammans med Skarpnäck begär om sammanlagt 5,7 mnkr för att starta nya verksamheter för hemlösa. Nämndernas hemställan avser nya dagverksamheter, kartläggning av behovet av insatser för hemlösa samt start av verksamhet som ska komplettera nuvarande boendekedja och vara en länk i behandlingsarbetet. Stadsledningskontoret föreslår att berörda nämnder beviljas totalt om 2,1 mnkr för kostnader under 2005. Maria-Gamla stans begäran avstyrks då den avser kostnader för kartläggning av behovet för hemlösa.

Övrigt

I övrigt har central medelsreserv tillförts medel bl.a. genom ökade intäkter för ökade tomträttsavgälder och ökade statsbidrag för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder.

Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjustering med 63,7 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler och för grundskoleinventarier. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 18,5 mnkr. Besked föreslås lämnas om 4,0 mnkr i tertialrapport 2. Ansökningar om 41,2 mnkr avstyrks.

Förskolor med hög hyra

I budget för 2005 har kommunfullmäktige beslutat att nämnder med hög förskolehyra ska tilldelas medel för detta. Medel fördelas till stadsdelsnämnderna utifrån uppgifter i det gemensamma lokaladministrativa systemet GLAS, utan ansökan. Totalt föreslås 9,0 mnkr fördelas till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

Beställarstöd skollokaler

Nämnderna har begärt budgetjustering med 3,9 mnkr för ökade kostnader för beställarstöd för skollokaler. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med totalt 2,0 mnkr. Ansökningar om 1,9 mnkr avstyrks.

Anhörigstöd inom äldreomsorg

I budget för 2005 beslutades under avsnittet äldreomsorg att anhöriga ska få ett förbättrat stöd. För att ge stadsdelsnämnderna möjlighet till ett förbättrat stöd för anhöriga fördelas 2,1 mnkr. Medlen kan användas för att t.ex. starta anhörigcirkel. Redovisning av hur medlen har använts ska göras i verksamhetsberättelsen för år 2005.

*Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel**Stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av boenden inom äldreomsorg*

Nämnderna begär budgetjustering med 69,7 mnkr avseende stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av äldreomsorgslokaler. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 65,9 mnkr. Ansökningar om 3,8 mnkr avstyrks.

Från och med 2005 gäller att ansökningar om stimulansbidrag för utbyggnad av äldreboenden ska göras i särskilda ärenden till kommunstyrelsens ekonomiutskott i samband med inriktnings- och genomförandebeslut, på samma sätt som för övriga stimulansbidrag. Medel fördelas därefter i kommande tertialrapporter, under de år kostnader uppstår. Endast för tidigare beslutade och redan påbörjade projekt beviljas bidrag direkt i tertialrapporter.

Stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för psykiskt och fysiskt funktionshindrade inklusive hemlösa

Stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för psykiskt och fysiskt funktionshindrade inklusive hemlösa ska sökas i särskilda ärenden enligt samma princip som ovan. Nämnderna har begärt budgetjustering med 37,3 mnkr för detta ändamål. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 26,1 mnkr. Besked föreslås lämnas om 1,2 mnkr i tertialrapport 2. Ansökningar om 10,0 mnkr avstyrks.

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler ska sökas i särskilda ärenden enligt samma princip som anges ovan. Nämnderna har begärt budgetjustering om 61,6 mnkr för detta ändamål. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 46,7 mnkr. Ansökningar om 14,9 mnkr avstyrks.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsökningar med 660,2 mnkr, varav 190,2 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Omslutningsökningarna avser främst ökad försäljning av platser inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och utbildning samt för miljöavgiftskansliet och lokala investeringsprogram (LIP). Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp i enlighet med specifikation per nämnd i bilaga 2.

Resultatöverföring

Resultatenheter ska föra över hela resultatet till nästkommande år under förutsättning att resultatet är en följd av eget handlande och att det ackumulerade resultatet inte överstiger 5 % av resultatenhetens bruttobudget samt att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden.

Nämnderna har ansvaret för att verksamheterna bedrivs inom beslutad budget och ska även fortsättningsvis säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att inte underskott ska uppstå. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut ska nämnder som har resultatenheter med strukturella underskott avveckla dessa. Avvecklingen ska redovisas till kommunstyrelsen.

Överföring av resultatenheternas resultat från 2004 till 2005

I bokslutet för 2004 har 150,8 mnkr redovisats som resultatenheternas nettoöverskott. Resultaten förs över till 2005.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2006

I tertialrapport 1 har stadens nämnder beräknat överföra ett nettoöverskott med 55,3 mnkr till 2006, varav stadsdelsnämnderna 51,4 mnkr. Rinkeby, Östermalms, Farsta, Vantör, Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder samt idrottsnämnden och stadsbyggnadsnämnden redovisar nettounderskott för sina resultatenheter 2005. Stadsledningskontoret anser att det är oacceptabelt att resultatenheter återigen prognostiserar underskott och därmed förbrukar del av nästa års medel. Berörda nämnder ska därför noggrant följa resultatenheternas kostnadsutveckling och vidta åtgärder om behov föreligger samt säkerställa att vidtagna åtgärder ger effekt.

Det är av stor vikt att nämnderna ser över resultatenheternas incitament för att inskräpa vikten av budgethållning. Det får även understrykas att enheternas åtaganden ska utarbetas inom budget. Det är respektive förvaltningschef och nämnd som ytterst bär ansvaret för budgethållning. Resultatenhet, som har avvecklats under 2005, kan inte föra över resultat till 2006. Enhetens utfall kommer att ingå i nämndens samlade resultat för 2005.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Ge alla barn och unga en bra start i livet

Minska barngruppernas storlek

Att minska barngruppernas storlek inom förskoleverksamheten är viktigt för att stärka kvaliteten och förbättra barnens och medarbetarnas arbetsmiljö. Under perioden 2003-2006 ska barngrupperna i staden minska med i genomsnitt två barn per grupp. Antalet barn i småbarnsgrupperna bör inte vara fler än 14 barn per grupp, med sikte på 12 barn. För de äldre barnen bör inte grupperna bestå av fler än 18 barn, med sikte på 16 barn.

Den genomsnittliga barngruppen i staden består nu av 16,1 barn, en minskning med 0,8 barn sedan tertialrapport 1 för 2003, som är den första mätning som gjordes av måluppfyllelsen. Vid en jämförelse mellan inrapporterade värden från tertialrapport 1 för 2003 respektive 2005 har samtliga stadsdelsnämnder minskat barngruppernas storlek. I de nämnder som har svårt att hitta nya lämpliga förskolelokaler har barnomsorgsgarantin prioriterats framför minskningen av antalet barn i barngrupperna under vårterminen. De flesta stadsdelsnämnder planerar för ytterligare minskade

barngrupper under hösten. De stadsdelsnämnder som har de största barngrupperna är Älvsjö och Liljeholmen, som har ett genomsnitt på 17,9 respektive 17,6 barn per grupp. De minsta genomsnittliga barngrupperna finns i Spånga-Tensta som har 15,0 barn per barngrupp och Kungsholmen och Maria-Gamla stan som har 15,1 barn per barngrupp.

Totalt i staden har antalet barn i förskolan ökat med drygt 1 100 jämfört med samma rapporteringstillfälle föregående år. I stort sett alla nämnder redovisar ett ökat antal barn i förskola. Många har haft en snabb ökning på kort tid, något som gjort det svårt att hinna med att ordna lokaler och anställa personal i takt med behovet. Östermalms stadsdelsnämnd har haft den största ökningen med drygt 200 barn och även Katarina-Sofia, Liljeholmen och Bromma har haft en ökning med mer än 100 barn per stadsdelsnämnd.

I stort sett samtliga stadsdelsnämnder har utökat antalet förskoleavdelningar sedan samma tid förra året. De flesta stadsdelsnämnder arbetar för att starta ännu fler avdelningar i syfte att klara barnomsorgsgarantin och minska antalet barn i barngrupperna. Många av de nya avdelningarna inryms i paviljonger.

I tabellen nedan redovisas barn per avdelning i genomsnitt i respektive stadsdelsnämnd. Jämförelse görs med tertialrapport 1 för 2003.

<i>Stadsdelsnämnd</i>	<i>Barn per avdelning i genomsnitt</i>		
	<i>Tertialrapport 1 2003</i>	<i>Tertialrapport 1 2005</i>	<i>Förändring</i>
Kista	17,5	15,7	-1,8
Rinkeby	16,2	15,5	-0,7
Spånga-Tensta	16,5	15,0	-1,5
Hässelby- Vällingby	17,1	16,9	-0,2
Bromma	17,0	16,7	-0,3
Kungsholmen	16,4	15,1	-1,3
Norrmalm	17,3	16,1	-1,2
Östermalm	17,6	16,9	-0,7
Maria-Gamla stan	16,2	15,1	-1,1
Katarina-Sofia	17,5	15,5	-2,0
Enskede-Årsta	16,3	16,0	-0,3
Skarpnäck	17,6	16,9	-0,7
Farsta ²	17,0	16,4	-0,6
Vantör	16,7	16,0	-0,7
Älvsjö	18,0	17,9	-0,1
Liljeholmen	17,8	17,6	-0,2
Hägersten	17,1	16,1	-1,0
Skärholmen	15,9	15,5	-0,4
Hela staden	16,9	16,1	-0,8

² Farsta stadsdelsnämnd har i tertialrapport 1 2003 rapporterat en felaktig barngruppsstorlek. Här har en justering av detta värde gjorts till det korrekta 17,0 barn per grupp.

Barnomsorgsgarantin

Barnomsorgsgarantin har hittills i år kunnat uppfyllas av alla stadsdelsnämnder utom Liljeholmen, Bromma och Hässelby-Vällingby. Både Liljeholmen och Bromma har haft någon månads förskjutning för några av de barn som ville ha plats i januari, men räknar med att kunna uppfylla garantin under resten av året. Hässelby-Vällingby har haft problem att uppfylla garantin under april och maj, men har under maj haft platser på en nyöppnad avdelning att erbjuda dem som behöver plats omedelbart och inte kan vänta på plats på den förskola de sökt.

Ökad livskvalitet för de äldre

Äldres deltagande i den egna planeringen

Under första delen av år 2005 har utbildning i social dokumentation genomförts för ca 2 100 anställda inom äldreomsorgens utförarenheter. Representanter för de enskilda utförarna har också deltagit. Utbildningen fortsätter under hösten och ca 2 400 personer förväntas delta. Dokumentation är en förutsättning för god kvalitet och för ett professionellt förhållningssätt. Syftet med utbildningen har varit att ge underlag för en säker dokumentation inom äldreomsorgen. Dokumentation som sköts på ett professionellt sätt tillförsäkrar den enskilde att dennes individuella behov och önskemål tas tillvara i utförandet av insatserna.

I ansökan om bistånd inom äldreomsorgen ska den enskildes behov och önskemål finnas beskrivna. Om den enskilde inte själv kan förmedla sina önskemål ska biståndshandläggaren se till att dessa framkommer med hjälp av anhöriga eller på annat sätt. Ett utvecklingsarbete pågår i många stadsdelsnämnder i syfte att utveckla enhetliga förhållningssätt bland biståndshandläggarna.

Flertalet stadsdelsnämnder arbetar med kontaktmannaskap. Varje pensionär har en egen kontaktperson som har ett utökat ansvar för den omsorg och service som personen erhåller. Kontaktpersonen upprättar en arbetsplan eller liknande, där så är möjligt tillsammans med den enskilde och/eller närstående. Arbetsplanen ska utgå från den enskildes biståndsbeslut och i planen ska framgå vad, vem, när och hur insatserna ska utformas samt hur dessa ska följas upp. Arbetsplanen skickas också till biståndshandläggaren och är ett viktigt verktyg i uppföljningen av biståndsbesluten.

Inom boenden med heldygnsomsorg använder flertalet stadsdelsnämnder olika former av "välkomstsamtal". Vid dessa samtal får den nyinflyttade en allmän information och har då möjlighet att själv ställa frågor samt framföra särskilda behov, önskemål och synpunkter.

Förbättringar för personer med funktionshinder

Utbyggnad av gruppboheter inom omsorg om personer med funktionshinder

Under 2005 beräknas cirka 110 nya lägenheter vara färdigställda och inflyttningsklara. Stadsdelsnämnderna har i första hand prioriterat att bygga bort den aktuella kön till gruppboheter samt att ersätta icke fullvärdiga gruppboheter. Det finns dock en tendens till att utbyggnaden av alternativa boendeformer såsom serviceboheter och satellitlägenheter har ökat under de senaste åren.

Medarbetarna

Kompetensförsörjning

Det allmänna rekryteringsläget bedöms vara gott inom såväl stadsdelsnämnder som facknämnder. Svårigheterna gäller snarast övertalighet inom vissa yrkesgrupper när efterfrågan sviktar eller förskjuts mellan årskullar, exempelvis inom förskola/skola.

Många nämnder beskriver att medarbetarsamtalen är den självklara utgångspunkten för kompetensplaneringen och flera anger att arbete pågår för att ta fram individuella kompetensutvecklingsplaner.

Stadsdelsnämnderna beskriver behov och åtgärder för personalförsörjningen inom framför allt förskola/skola, i vissa fall även inom individ- och familjeomsorg samt bland biståndsbedömare. Dessa behov är i stor utsträckning beroende på förändringar i verksamheten och på förväntad brist vad gäller tillgången på kvalificerade medarbetare.

Facknämnderna beskriver framförallt behov av specialistkompetens till följd av kommande pensionsavgångar. Många olika insatser görs också för att förstärka och utveckla befintlig kompetens som en följd av teknikutveckling och ändrade krav på verksamheten.

Arbetstidsprojekt

I staden drivs många försök med olika arbetstidsmodeller. Stadsdelsnämnderna Hägersten, Norrmalm, Skärholmen och Skarpnäck driver projekt via kompetensfonden. Två stadsdelsnämnder, Katarina-Sofia och Rinkeby, har lämnat in ansökan till kompetensfonden som avser arbetstidsprojekt och ytterligare fyra stadsdelsnämnder, Bromma, Kista, Spånga-Tensta och Vantör, arbetar med förslag på projekt.

Delaktighet och inflytande

Samtliga nämnder beskriver olika insatser som syftar till att öka medarbetarnas reella inflytande och delaktighet. Utbildning för olika grupper om samverkansavtalets innehåll och intentioner kombinerat med utvecklingsinsatser för att ge arbetsplatsträffarna ett mer dynamiskt innehåll förefaller vara dominerande. Flera nämnder betonar att delaktighet och

inflytande möjliggörs genom ett aktivt deltagande från medarbetarna i verksamhetsplanering och arbete med åtaganden etc. inom ramen för stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS).

Några andra exempel på utvecklingsarbete är Skärholmens stadsdelsnämnds arbete med reflektionsmöten, Rinkeby stadsdelsnämnds "Idéforum" för medarbetare och brukare och kulturnämndens "Öppna forum" där medarbetare inbjuds till diskussion med förvaltningschefen. Norrmalms stadsdelsnämnd arbetar med Investors in people (IPP), miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett verksamhetsutvecklingsprojekt och Kista stadsdelsnämnd det s.k. Verksamhetshjulet. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd genomför frukostseminarier för alla chefer på temat samverkan.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Bostäder som alla kan efterfråga

Planering för 20 000 nya lägenheter

Staden arbetar intensivt med att nå målet om 20 000 påbörjade lägenheter under mandatperioden. Arbetet samordnas av stadsledningskontoret. För närvarande är cirka 240 olika bostadsprojekt identifierade med 23 000 nya bostäder. En genomförandeplan fastställdes av kommunfullmäktige den 29 mars 2005.

Gatu- och fastighetsnämnden³ har under det första tertialet fattat beslut om markanvisningar för byggande av 1 800 lägenheter, vilket innebär att det totalt har antagits 19 700 markanvisningar mellan 1 januari 2003 och 30 april 2005. Stadsbyggnadsnämnden har antagit 25 bostadsplaner för 3 478 lägenheter. Motsvarande siffra 2004 var totalt 44 bostadsplaner med 4 030 lägenheter. Drygt 60 % av dessa lägenheter är belägna i Liljeholmen, Hammarby sjöstad och Nordvästra Kungsholmen.

Påbörjade lägenheter

Under årets första kvartal påbörjades byggande av 948 lägenheter, vilket innebär att det totalt har påbörjats 5 653 bostäder mellan 1 januari 2003 och 30 april 2005. Av de påbörjade bostäderna under årets första kvartal är 45 % hyresrätter. De kommunala bostadsföretagen svarade för 38 % av de påbörjade lägenheterna.

Boendekostnader

Arbetet med att få ner kostnaderna vid nyproduktion fortsätter enligt de strategier som fastställdes av kommunfullmäktige 7 juni 2004. Ett byggkostnadsprogram har initierats. Stadens bostadsbolag ingår i programmet och har olika arbetsområden att utveckla.

³ Gatu- och fastighetsnämnden uppdelas fr.o.m. den 1 maj 2005 i en marknämnd och en trafiknämnd. I denna tertialrapport redovisas dock en samlad prognos för hela året utan någon uppdelning.

Begränsa förseningar

Det finns en risk att bostadsprojekten inom befintliga stadsmiljöer försenas på grund av överklaganden. Staden redovisar därför kontinuerligt prognoser om kommande byggprojekt till länsstyrelsen och regeringen i syfte att underlätta för deras resursplanering. Stadsbyggnadsnämnden har också en strävan att stärka brukarinflytandet tidigt i planarbetet och minska risken för överklaganden. Nämnden har därför med gott resultat tagit hjälp av moderatorer på vissa samrådsmöten.

Ett hållbart trafiksystem

Utveckling av trafiksystemet

Kommunfullmäktige har under perioden beslutat om ett nytt trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad 2005-2010 med det långsiktiga målet att ingen ska behöva dödas eller skadas allvarligt till följd av trafikolyckor. Som ett led i trafiksäkerhetsarbetet har 30-zoner inrättats i stadens bostadsområden och en informationskampanj har genomförts.

Arbetet med förberedelser inför införandet av försöket med miljöavgifter/trängselskatt fortgår. Planeringen innefattar bl.a. nya trafikanläggningar inkl. infartsparkeringar och kollektivtrafikåtgärder, informations- och kommunikationsinsatser samt ett omfattande utvärderingsprogram. Den rättsliga prövningen har avslutats och Stockholmsförsöket inleds i augusti 2005 med SL:s stora kollektivtrafiksatsning och miljöavgifter kommer att tas ut mellan den 3 januari och den 31 juli 2006.

Arbetet med vinterväghållning

Vinterväghållningen har i huvudsak fungerat tillfredsställande den gångna vintern och antalet klagomål som registrerats hos gatu- och fastighetsnämndens driftcentral har varit förhållandevis få. De tidvis kraftiga snöfallen har dock krävt stora resurser för bortforsling av snö, främst för stadsdelsnämnderna i innerstaden. Behovet av halkbekämpning har varit större än normalt till följd av stora temperaturväxlingar och det faktum att det rådde vinterväglag in i mars månad. Detta har i sin tur inneburit omfattande insatser vid vårens sandupptagning och förseningar av upptagningen i enstaka områden.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Agenda 21

Stadsdelsnämnderna och miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar inriktningen på de aktiviteter som inryms i Agenda 21-verksamheten under året. Många stadsdelsnämnder kommer att samarbeta med Miljöcentrum när det gäller miljödiplomering av lokala företag. Vidare planeras arbete med fastighetsnära källsortering och energirådgivning samt med projekten Grönskande levande gårdar och närsamhällen och Hållbart resande. Andra aktiviteter är naturskolor, kurser i miljöriktig trädgårdsodling och naturstigar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer under året att intensifiera arbetet med Agenda 21-planen och bidrar i övrigt med relevanta kunskaper, data och arbetsmetoder för stadsdelsnämndernas Agenda 21-verksamhet.

Samtliga stadsdelsnämnder och miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar kostnader för de aktiviteter som planeras under året med hjälp av de medel som fördelades i budget 2005. Totalt fördelades 27,0 mnkr till stadsdelsnämndernas Agenda 21-verksamhet. Enligt den prognos som stadsdelsnämnderna lämnar för verksamheten kommer kostnaderna att uppgå till 23,2 mnkr.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Insyn och deltagande i de demokratiska processerna

För att öka medborgarnas insyn och deltagande i de demokratiska processerna använder sig nämnderna av flera olika tillvägagångssätt. Många nämnder har öppna sammanträden och lägger ut information på sina webbsidor samt informerar via lokaltidningar. Möjlighet att lämna medborgarförslag till nämnden är vanligt förekommande.

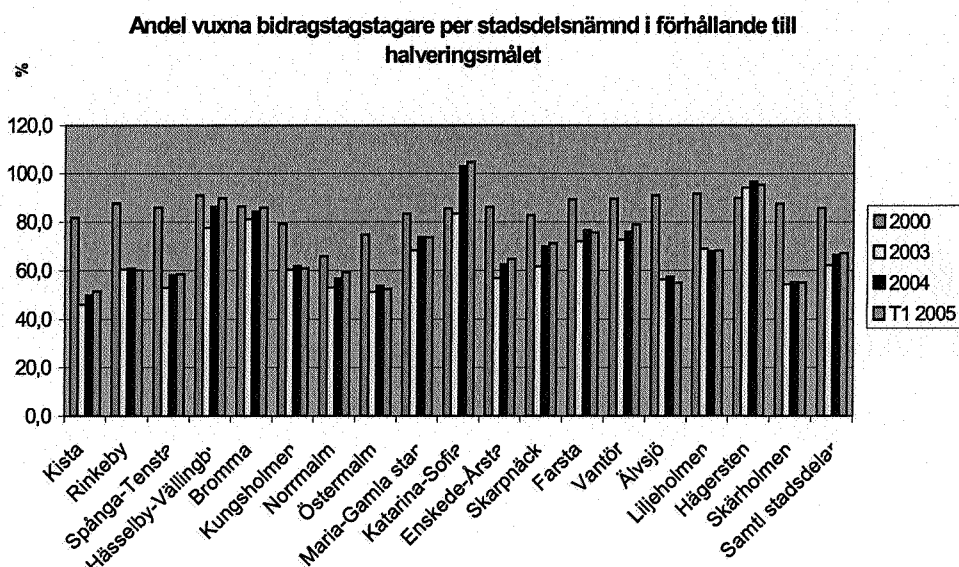
Ett webbaserat verktyg, Insyn, används av flera nämnder för att tillgängliggöra nämndens formella handlingar. Flera stadsdelsnämnder har forum för stadsmiljöfrågor på sin hemsida. Frågor ställs till invånarna i aktuella teman, t.ex. återvinning och snöröjning. Information om organisation, kvalitetsgarantier och var den vänder sig som har synpunkter eller klagomål tydliggörs för brukare och övriga invånare på olika sätt. Flera förvaltningar utformar interaktiva hemsidor för olika former för dialog. Synpunkter och klagomål tas systematiskt till vara i nämndernas utvecklingsarbete.

Demokratiarbetet förstärks i flera stadsdelsnämnder av de insatser som görs inom ramen för Stadsdelsförnyelsen, med målet om en ökad delaktighet och engagemang bland medborgarna i frågor som rör det egna stadsdelsområdet. Olika typer av brukarråd finns inom flera av nämndernas verksamhetsområden för att förbättra och utveckla brukarinflytandet.

Kista stadsdelsnämnd har i april 2005 beviljats bidrag för att stå värd för lokal och regional information inom det nya nätverket Europa Direkt. På Mötesplats Kista kommer ett Europa Direkt kontor att drivas. Målet är att skapa ett nätverk av kontor som kan ge information till medborgarna om EU:s olika verksamhetsområden.

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Staden har som mål att jämfört med år 1999 halvera antalet vuxna personer som är i behov av ekonomiskt bistånd. Från stadens siffra år 1999 på drygt 24 000 vuxna personer har antalet vuxna personer som erhåller ekonomiskt bistånd i mars 2005 minskat till 15 595. Det är en minskning med ca 35%. Halveringsmålet har förlängts till att gälla utgången av år 2006, vilket innebär att en minskning med ytterligare 15% måste åstadkommas fram till dess för att målet ska kunna uppfyllas.

Ingen av stadsdelsnämnderna uppfyller i april 2005 halveringsmålet. Flera av nämnderna är dock nära målet, närmast ligger Kistas stadsdelsnämnd med en minskning med 48,5 % och Östermalms stadsdelsnämnd med 47,6 %. För åtta nämnder är dock antalet vuxna som är beroende av ekonomiskt bistånd fortfarande högt varav en stadsdelsnämnd, Katarina-Sofia, har ökat antalet personer med ekonomiskt bistånd med ca 5 % sedan 1999.

Flertalet stadsdelsnämnder rapporterar om ett ökat antal biståndstagare under 2005. Ökningen förklaras bl.a. av situationen på arbetsmarknaden och övriga socialförsäkringssystem. Den grupp som uppbär ekonomiskt bistånd p.g.a. socialmedicinska hinder eller som inte får sjukpenning från försäkringskassan trots att de har läkarintyg om sjukdom ökar. För att motverka att dessa uppbär ekonomiskt bistånd under längre tid måste stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla sin samverkan med försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

Konsumentverksamheten

Konsumentnämnden har som huvuduppdrag att utveckla stadsdelsnämndernas lokala konsumentverksamhet och göra den mer känd för stockholmarna samt öka det utåtriktade arbetet och då särskilt till ungdomar. Nämnden har ur kompetensfonden erhållit 6,5 mnkr till ett projekt kring kostfrågor för personal inom förskola, skola samt handikapp- och äldreomsorg. Projektet erbjuder utbildning i matallergi och livsmedelshygien. Konsumentnämndens utåtriktade verksamhet inriktas på projekt kring miljö- och rättvisemärkta varor. För att stödja stadsdelsnämndernas konsument- och samhällsväglare planeras seminarier, utbildningar och studiebesök inom konsumentområdet utifrån väglarnas uttalade behov. Nämnden anordnar regelbundna nätverksmöten med konsumentväglarna.

Samtliga stadsdelsnämnder redovisar hur de arbetar med konsumentupplysningsfrågor. Konsumentupplysning i samarbete med Sveriges Radio och i pressen förekommer förutom riktad information och

utbildning till framförallt skolor. Ett samarbetsprojekt mellan Skarpnäck, Enskede-Årsta och Älvsjö stadsdelsnämnder har inletts som främst inriktas på ungdomars konsumtionsmönster med avseende på reklam/påverkan, rättigheter/skyldigheter som konsument samt konsumtionens miljöpåverkan.

Stadsdelsförnyelsen

	Prognos tertialrapport 1 2005	Verksamhetsplan 2005				Totalt
	Stadsdelsnämnder	Svenska Bostäder	Familjebostäder	Stockholmshem	Centrumkompaniet	
Kista	20,4	14,4	0,0	0,0	0,0	34,8
Rinkeby	20,3	0,6	0,6	21,6	0,1	43,1
Spånga-Tensta	15,9	2,6	4,4	0,0	1,5	24,4
Hässelby-Vällingby	14,7	0,0	1,0	2,5	0,2	18,3
Enskede-Årsta	4,9	12,6	0,0	3,0	0,0	20,5
Skarpnäck	7,4	11,9	0,0	7,3	0,0	26,6
Farsta	15,5	0,0	3,7	12,7	0,0	31,8
Vantör	20,3	4,0	9,3	2,6	0,0	36,2
Skärholmen	21,9	0,0	0,0	2,5	1,5	25,9
Övergripande projekt/utvärdering	1,2	1,0				2,2
Summa:	142,5	47,1	18,9	52,0	3,2	263,8
KF tilldelade medel/beting:	75,0	36,5	16,0	17,5	5,0	150,0

Stockholms stad och de kommunala fastighetsbolagen har avsatt 150,0 mnkr under 2005 för satsningen på Stadsdelsförnyelsen. Hela satsningen omfattar totalt 600,0 mnkr under perioden 2003-2006, varav de kommunala bolagen svarar för hälften. Bolagens planerade insatser 2005 uppgår till totalt 121,2 mnkr vilket är 46,2 mnkr högre än årets beting. Stadsdelsnämnderna beräknar ett utfall på totalt 141,3 mnkr för 2005 och 128,3 mnkr 2006. Nämnderna har hittills periodiserat 16,4 mnkr, vilket motsvarar ca. 12 % av det prognostiserade utfallet. Det är möjligt för stadsdelsnämnderna att överföra medel till nästkommande år.

Stadsdelsnämndernas arbete inom Stadsdelsförnyelsen har intensifierats och är nu inne i en mycket aktiv fas. Ett stort antal insatser pågår och stadsdelsnämndernas lokala utvecklingssamordnare fokuserar framför allt på att följa upp de processer och arbetsgrupper som har startats. Kopplingar till ordinarie verksamhet eftersträvas för att underlätta implementering och därmed nå målet om långsiktighet. Samarbetet med fackförvaltningar och bolag varierar starkt mellan de olika stadsdelsnämnderna men har generellt sett utvecklats i positiv riktning under perioden.

Barn och ungdom, trygghet, kultur och demokrati är viktiga målområden för de flesta stadsdelsnämnder som deltar i satsningen. Ofta syftar enskilda insatser till att nå mer än ett lokalt mål. Exempelvis innebär det kulturpedagogiska arbetet i Skarpnäck nya möjligheter att stödja skolungdomar med koncentrations- och inlärningsproblem samtidigt som en kulturinstitution etableras i området. De trygghetsvandringar som genomförs i många stadsdelar resulterar både i en demokratisk process och i ett tryggare och mer trivsamt närområde när föreslagna upprustningar har genomförts.

Informations- och kommunikationsarbetet inom Stadsdelsförnyelsen har vidareutvecklats. Flera nämnder har genomfört hushållsutskick av informationsbroschyrer och stadens hemsida används för att informera om det fortlöpande arbetet. De flesta stadsdelsnämnder inbjuder därutöver

regelbundet till öppna stormöten. Särskilda insatser genomförs för att nå unga och stimulera ungas intresse av att engagera sig i lokalt utvecklingsarbete.

Mälardalens högskola har påbörjat sitt uppdrag att genomföra en omfattande utvärdering av Stadsdelsförnyelsen. Staden har även tillsatt en särskild referensgrupp med uppgift att fortlöpande följa utvärderingen.

Övriga redovisningar

Brukarinflytande

Staden behöver stärka och utveckla nya former för brukarinflytande som en väg att öka medborgarnas engagemang och delaktighet. Brukarinflytandet innebär att på olika sätt möta brukarnas synpunkter på den dagliga driften och att underlägga för att så bra beslut som möjligt kan fattas i dialog mellan utförare och brukare. Målet är att varje brukare så långt det är möjligt ska ha inflytande över den institution eller över den verksamhet man berörs av.

Den representativa demokratin ska kompletteras med olika former av direkt inflytande och delaktighet. Nya former för brukarinflytandet ska prövas. Stadens nämnder redovisar hur de aktivt arbetar för att öka och finna nya former för ett mer direkt brukarinflytande. Nämndernas redovisning svarar mot kommunstyrelsens uppdrag till stadsledningskontoret i SPO del 2 (utl. 2005:6) om att i tertialrapport 1 inarbeta krav på insatser för att utveckla brukarinflytandet inom stadens nämnder och bolag.

De demokratiska påverkansmöjligheterna i stadsdelsnämndernas verksamheter har stärkts. Samtliga stadsdelsnämnder lämnar i sina tertialrapporter en omfattande redovisning av olika former för direkt inflytande och delaktighet. Brukare ges inflytande genom individuella handlings-, utvecklings-, service-, omvårdnadsplaner eller motsvarande. Olika råd såsom ungdoms-, förskole-, anhörig-, mat- och brukarråd har inrättats. Gårdsforum har bildats på fritidsgårdar. Enkäter om bemötandefrågor och rättssäkerhet genomförs och fokusgrupper träffas och diskuterar olika frågeställningar.

Brukarinflytandet gentemot facknämnderna uppvisar en delvis annan karaktär, anpassad till nämndernas verksamhet. Några exempel kan nämnas. Stadsbyggnadsnämnden redovisar att den strävar efter att öka medborgarinflytandet i planarbetet. Traditionella samrådsmöten har ersatts med öppna hus där handläggare i mer avdramatiserade former informerar och lyssnar på vad besökare i små grupper eller enskilt vill framföra. Idrottsnämnden har ca 150 brukarmedverkansavtal med föreningar verksamma vid stadens olika idrottsanläggningar.

Inom socialtjänstnämnden har brukarråd och fokusgrupper inrättats. Utbildningsnämnden har under våren genomfört brukarundersökningar inom förskola, grundskola inklusive skolbarnsomsorg samt gymnasieskola. Undersökningarna har omfattat såväl kommunal som enskilt driven

verksamhet. Till hösten ska brukarundersökningar genomföras inom vuxenutbildning, särvox, gymnasiesärskola samt ESS-skolorna.